REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 260. Brașov, Duminecă 25 Noemvrie (8 Decemvrie). 1907.

## Lipsa lipselor.

In zilele din urmă foile noastre românești au ventilat o chestiune foarte gravă și delicată totodată. Era un timp nu prea îndepărtat când stăruiam aproape zilnic din toate puterile noastre să nu fie neglijată aceasta chestiune și să se desfășure toate forțele și toată energia posibilă națională spre a o rezolva cât de cât în mod favorabil pentru cauza și nizuințele noastre.

Aceasta chestiune mare ce ne privește așa de mult și așa de aproape a fost însă, lucru dureros, nu numai neglijată, dar putem afirma, chiar abandonată sau, mai bine zis, lăsată în plata Domnului, cum i-o fi norocul, de către aceia, cari erau chiemați și datori să stărue și să lupte pentru lămurirea și resolvarea ei in mijlocul poporului nostru. Se vede că norocul nu i-a fost prea mare, căci după atâta timp chestiunea, care părea aproape uitată, se anunță iarăși cu putere, deșteptând conștiințele amorțite. Și ca să spunem odată care este aceasta chestiune, vom arăta că unii o consideră ca ceva ce-ar avea să se coboare de sus asupra capetelor noastre, să le lumineze și să dea gândurilor noastre avântul, inimilor noastre însuflețirea de lipsă pentru ca să ne unim și solidarizăm cu totul în faptele noastre. Alții o exprimă în termini mai puțin abstracți numindu-o lucrare de organizare interioară, ori și mai pe scurt „organizarea partidului". Confrații noștri de la Lugoș, vrând a arăta efectele stricăcioase ce urmează de acolo, că de multă vreme nu am mai dat atențiunea necesară acestei chestiuni, caracterisează situația creată printr'asta zicând, că: „ne-a lipsit și ne lipsește pe întreaga linie sistemul în lucrare". Aduc exemple din cele petrecute de astă primăvară în sânul poporului nostru față cu proiectul legei Apponyi și din cele ce se petrec acuma față cu legea de școale sancționată și ajung la concluziunea foarte bazată, că s'a lucrat și se lucră fără nici un sistem.

Așa a fost până acum și așa este astăzi cu singura deosebire, că lipsa de lucrare sistematică și neorientarea e mai mare ca altă-dată. Poate fi, și să poate zice cu drept că și una și alta din părerile amintite își are îndreptățirea. Credem totuși că în aceste diferite aprecieri a situațiunei noastre interioare, nu s'a pus punctul pe i.

E drept că lipsește mult de tot din avântul și însuflețirea de lipsă pentru a închiega solidaritatea noastră națională; e drept că ne lipsește o organizație cum se cade; e drept că lipsește sistemul în lucrare, dar prin toate aceste constatări nu se indică decât un neajuns și un rău, de care trebue să suferim, nu se indică însă totodată și mijlocul pentru a putea delătura răul. E adevărat, că suferim de multe și de mari lipse, dar tot așa de adevărat e, că lipsa lipselor, din care se trag toate celelalte, este lipsa unei *conduceri naționale, conștie, energice și impunătoare.*

Avem un milion de conducători, însă n'avem o conducere națională care cu tărie, cu sistem și cu perseveranță să îndrume toate lucrurile pe calea cea bună și mântuitoare, să lumineze poporul și să-i dea direcția și orientarea cea mai bună.

---

**»Inferioritatea Ungariei«**, ce s'a dovedit în negocierile ambelor guverne, și la care acuma așa de des apelează guvernul nostru, în cercuri bine informate se esplică așa, că guvernul austriac pe vremea negocierilor, nici într'un caz n'a voit să accepteze *statu-quo-ul*, pe care-l asigurase pactul coaliției cu Regele, și Ungaria trebue acum să primească un pact mai rău decât cele anterioare.

---

**Presidentul Iusth**, a plecat la moșie pe o săptămână. In aceste zile va da seamă și înaintea alegătorilor săi.

**Nu toți disidenții vor tăcea.** In contra hotarârii comunicate și de noi, că disidenții au cedat terenul de luptă Croaților, câțiva dintre ei, *Csepan*, *Molnar*, *Szappanos*, vin să declare, că ei nu renunță la cuvânt.

Din partea naționalităților, se vestește, s'au înscris 10 inși la cuvânt. — Și suntem deja în 7 Decemvrie...

---

**Croații.** Se combinează în fel și chip, ce atitudine va lua partidul starcevician după deschiderea dietei croate. Se părea în o vreme, că acest partid dușmănos coaliției, va profita de strâmtoarea care reține pe o parte a coaliției, în parlamentul maghiar și va face să fie majorizată prin o votare. Contrar cu aceasta știre, ziarul starcevicenilor chiamă acasă pe coaliționiști, nu cumva partidul național, cu care tratează banul Rakodczay, să ajungă oarecum la putere. După cum se vede întâiul lucru ce va face dieta croată convocată, va fi aceia de a vota neîncredere banului Rakodczay, în deplină solidaritate. Consecința poate fi disolvarea dietei, poate fi însă și forțarea guvernamentului imparlamentar, în care caz partidele, starcevicenii ca și rezoluționiștii vor, obstrua budgetul, provocând starea de ex-lex.

Banul *Rakodczay* a sosit ieri iarăși la Budapesta.

*Socialiștii* croați vor face o mare demonstrație în Zagrab, în ziua când se va deschide dieta. Coincidența asta se comentează ca întâmplată pe urma unui pact între rezoluționiști și socialiști.

---

**Un furt politic de acte** preocupă acuma partidele maghiare. E vorba de niște acte, ce ar fi dispărut din ministeriul croat și s'ar fi văzut la Supilo.

---

**Din Austria.** Camera austriacă a primit o *moțiune de urgență*, în care guvernul este somat să ia toate măsurile pentru apărarea libertății științelor, a conștiinței și confesiunilor, față de ori ce atacuri îndreptate din considerații de politică de partid. Lueger a rostit un fulminant discurs, cerând, nu hegemonia catolicilor, ci măcar o perfectă egalitate pentru ei!

Clubul slavilor de sud a decis să nu pună nici o pedecă în calea desbaterilor normale asupra pactului.

---

## Din ședințele camerei ungare.

### Discursul lui A. Vlad.

In sedința de Mercuri, 4 Dec. întâiul orator a fost deputatul român A. Vlad, care a spus în scurt timp, cam următoarele:

Dr. A. *Vlad*. On. Cameră! Dacă pactul ne-ar fi adus măcar niște foloase economice, eu bucuros aș trece peste *forma* cum e legiferat. Viața de stat nu poate fi corsetată în forme. Constituția pentru care sunt primejdioase astfel de precedente, este în sine șubredă.

Voi stărui numai asupra părții economice a pactului. Punctul de vedere maghiar a suferit înfrângere pe toată linia. Austriacilor se asigură favoruri nedrepte. Pentru asta este responsabilă majoritatea, coaliția, care a creat situația imposibilă de acum și care s'a dat legată prin pactul cu Regele. Coaliția putea să primească guvernul încă înainte de a fi încheiate convențiile cu străinătatea. Ea însă dinadis a căutat să fie legată!!

Pactul de acum e mai rău decât cele anterioare. Ungaria nu poate dispune independent în chestia băncii, fiindcă guvernul s'a învoit, în negocieri, ca efectele maghiare numai atunci să fie favorizate pe piața austriacă, dacă se va prelungi privilegiul băncii comune!!

In realitate cvota s'a ridicat nu numai cu 2%, ci cu 8%. Am s'o dovedesc îndată. Prin asta totodată *guvernul* a recunoscut că *proporția cvotei trebue stabilită* după *poporație*, iar nu după bogăția țărilor. Cetește nunciul comisiei austriace în care cvota e stabilită pentru Ungaria în 42·4%. Primul ministru Wekerle a făcut declarație la fel. (Wekerle: dacă-mi sucești cuvintele!) Oratorul citează pasagiul respectiv din cuvântarea ministrului: »...în realitate deci contribuim în proporția poporației. Să mai socotim apoi lângă cele 36·4% *favorurile unilaterale de cari* se bucură Austria«... In aceste favoruri, oratorul găsește ridicarea până la 42·4%.

*Wekerle*: Dar n'am recunoscut baza de drept!

Dr. A. *Vlad*: Indiferent! Primirea unei situații reale este ca și fixarea bazei de drept.

*Wekerle*. Atunci să primiți de bază de drept situația reală, și în chestia naționalităților!

Dr. A. *Vlad*: Asemănarea șchioapătă. De altfel puțin are a face baza de drept. Austria s'ar mulțumi și cu proporția de

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

## De prin Ardeal.

### Trei drumuri.

Voiu încerca în cele ce urmează, să descriu trei drumuri. Drumurile mele nu cuprind decât o palmă de loc, — Clujul și Turda le formează cele două capete dar pe întinsul lor vom da de unele locuri importante.

Unul este drum vechiu, istoric, abia i se mai cunosc ici colea urmele și ca o tristă rămășiță jălește trecutul depărtat apus pentru totdeauna. Este calea construiată odinioară de cohortele cezarilor lumii antice, e drumul roman, care făcând parte din rețeaua căilor principale ale Daciei, împreuna Napoca cu Potaissa.

Al doilea este drumul de comunicație al secolilor trecuți, șoseaua, sau cum zicem noi, drumul de țară, un drum larg, solid si bine îngrijit, dar azi cu puțină frecvență. El străbate prin locuri păduratice, trece preste coline și culmi de dealuri, urcând și coborând într'una și în unele puncte ne prezintă priveliști romantice. Dar viața sgomotoasă de odinioară, care i dădea atâta farmec, a dispărut de pe el. Seva vieții, comunicația, i-a acaparat-o sora sa modernă, cu vechiculele ei, învăluite în pante vânjoase de fer și oțel. Acesta e drumul al treilea dintre Cluj și Turda, calea ferată, cu părechea de șine, care ca tovarășe nedespărțite fug de-a lungul văilor, făcând între cele două orașe un ocol cu mult mai mare, decât șoseaua.

Toate trei drumurile au direcția generală dela nord spre sud, conform punctelor finale ale lor. In această direcție la ost șerpuește linia ferată, la vest se întinde șoseaua, iar pe locul închis de ele s'a aflat calea împărătească romană. Să le cercetăm în aceasta ordine a așezării lor.

### Calea ferată.

Drumul de fier are în mare parte un ținut deluros, monoton, lipsit de peisage pitorești. Numai la cele două capete, la Cluj și pe câmpia Turzii ni se înfățișează priveliști frumoase.

Plecând din gara Clujului, linia continuă direcția sa ostică, până la stațiunea Apahida. De-a stânga, alături, se așterne șoseaua, iar ceva mai încolo își rostogolește undele Someșul, făcând mari încovoieturi.

Indată lângă Cluj trecem Someșul și ochiul ni se desfătează în frumoasa priveliște, ce ne-o oferă orașul cu complecsul de case si turnurile bisericilor, în fundul tabloului cu Feleacul, un picior de munte. Trenul trece printre rădiuri plăcute și țarine, dar înspre Apahida ținutul devine monoton.

Din linia principală să desface la Apahida calea ferată de pe valea Someșului și tot aici se bifurcă și șoseaua. Una pleacă pe Someș în jos, alăturea de calea ferată, iar cealaltă pătrunde în Câmpie.

Dela Apahida mai departe linia noastră se îndreaptă spre sud și ține aceasta direcție până la Ghiriș, în ținutul Turzii, trecând pe la stațiunile Cojocna (Cojocna-Cara) și Valea-cu-flori (Virágosvölgy.) *)

Dela Cojocna, calea ferată urcă în mari serpentine, spre a ajunge linia de despărțire a regiunii apelor Someșului și Arieșului. Trenul trece pe aici prin patru tunele mai mici (între Cojocna și Valea-cu-flori). Al treilea tunel se află în linia de despărțire a apelor, la o înălțime de 475 m. preste nivelul mării. De aci înainte trenul coboară cu repeziciune spre valea Arieșului.

Pe la Cojocna și în deosebi pe la Valea-cu-flori ne aflăm la marginea vestică a Câmpiei. Terenul ne prezintă formațiuni geologice simple. Sunt dominante păturile de argilă (lut), amestecate, cu deosebire pe la Cojocna, cu sărării. Aceasta împrejurare a cauzat mari neajunsuri liniei ferate. A fost de lipsă să se construeze canale boltite de peatră, pentru captarea vinelor de apă suterane, și s'au făcut umplături și ziduiri pe coastele dealurilor și alte întărituri. Numai așa s'a putut face solid terenul nestabil.

Regiunea, asemenea formațiunilor geologice, este și ea fără variațiuni, monotonă, are timbrul caracteristic al câmpiei. Ținutul este sărac de apă și lipsit de arbori; doar singuri cari reprezintă podoaba pământului, sunt acații plantați în șir de-a lungul liniei ferate, încolo nimic înviorător pentru ochi. Coame de dealuri, cari fug în depărtare, pe coaste cu sămănături și văi lungi, orizontale, se schimbă unele cu altele, stârnind un simț melancolic în privitor. Și monotonia o potențează lipsa de așezări omenești. Satele cele mai apropiate, cum este Iuriul, Cianul-mare, Bojul, etc., să află la o depărtare de 5—10 km., dela Valea-cu-flori. Dar totuș... în pustictate dăm și de raze. Ici-colea pe înălțimi zărim câte o stână, iar sub strașina vre-unui deal, adăpostită de vânturi, ni să arată câte o căscioară singuratică, cu mici agoniseli în preajmă-i, câteva clăi de fân și jirezi de paie. Casele sunt alcătuiri primitive, acoperite cu paie sau cu trestie, având păreții din nuiele împletite, și căptușiți cu *năglag* (lut cleios) iar în ei stă înfiptă câte-o ferestruică de-o palmă. Este

*) Numele acesta vine dela un lac, acum secat, care în timpul verii era acoperit de roze acvatice. (Nymphaea alba).

10% dacă este recompenzată în altă parte cu »favorurile unilaterale.«

Mândria guvernului, forma de convenție, este o simplă apucătură. Mai 'nainte ce era? *Tot convenție*, fiindcă orice uniune, numai prin convenție se poate regula! In realitate deci, tot vechea bază de drept se perpetuă. Cearta pentru paternitatea formei de convenție este numai o nouă dovadă că opinia noastră publică se îmbată totdeauna cu apa rece a formulelor.

In chestia supratAxei puse pe zahăr s'au făcut concesii Austriei. In comunicația liniilor ferate, implicite s'a dat dreptul de a limita esportul maghiar—Austriei. Chestii ce aparțineau competinței guvernului acuma sunt puse în competința direcțiunilor căilor ferate. In conversiunea datoriilor de stat, s'a acceptat de asemenea punctul de vedere al Austriei, fără de cel mai mic folos pentru noi, cum se trimbițează. (Dovedește pe larg.) Suntem avizați la piața de bani a Austriei. Ea va profita totdeauna de strâmtoarea în care ne vom afla.

Ciudat pact o mai fi și acela pe care kossuthiștii îl primesc fiindcă făgăduește *independență* la 1917, iar poporalii îl primesc fiindcă asigură *comunitatea* și după 1917!

Cu noile linii ferate iarăși numai Austria va dobândi, în dauna Ungariei. Singura cucerire maghiară este emancipare dărilor de consumație. Pentru asta însă *clasele de jos*, proletariatul, desigur n'o să cânte osanale guvernului. Ne-am obligat a importa petrolul din Austria, când din România ar fi mult mai ieftin.

Cuceririle sunt numai pe hârtie. Tactica guvernului coaliționist a fost imorală. A căutat să stăpânească desbinând clasele și neamurile din Ungaria. Chiar și »consolidarea și siguranța« urmărită de pact o caută numai pentru a-și asigura domnia, și a continua acea tactică. Astfel fiind, *nu* primește pactul și recomandă proiectul de rezoluție propus de Polit.

**In consiliul de miniștri român**, ce s'a ținut Miercuri la palat, regele Carol a aprobat proiectul de lege privitor la tocmelile agricole, introducând unele modificări în redacția ce propusese guvernul.

**Delimitarea frunțariei româno-bulgare.** Din Sofia se anunță că tratativele pentru delimitarea fruntariei și insulelor dintre Bulgaria și România sunt pe isprăvite. Comisiunea mixtă, care a avut reședința la București, a terminat lucrările convenției, care va fi în curând înaintată parlamentelor celor două țări. Dintre insule, cele mai bogate și mai păduroase: Soleia, Bogdan, Berzina, Orleia, Drakova și Batina, cari au aparținut până acum României, au tost trecute Bulgariei. S'a delimitat de comisiune și noua linie de hotar a Dunărei.

## Afacerea Moltke-Harden în Reichstag.

Revenim astăzi la destăinuirile ce le-au făcut deputatul Bebel, ministrul de războiu al Germaniei V. Einem și deputatul Paasche în parlamentul german în legătură cu faimosul proces Moltke-Harden.

Deputatul *Bebel*, după ce trece în revistă evenimentele din politica externă a Germaniei, vorbește de procesul Moltke-Harden, care a adus importante dovezi despre existența unei camarile și a desvălit și un număr mare de chestii sexuale neplăcute. Pe mine — zise Bebel — nu m'au surprins. In anul 1899 am relevat într'un discurs al meu, că dacă numai în Berlin s'ar închide acei, cari au contravenit §-lui 175, (delictul homosexualității) nu ar ajunge două închisori mari ca cea din Plötzensee. Eu cunosc persoane din cele mai înalte cercuri sociale, cari au comis astfel de lucruri; poliția însă se teme a și împlini datorința față de acele persoane, căci ea se teme cu drept, că ar înscena un scandal, față de care scandalul Panama și scandalul Dreyfus ar fi o jucărie de copii. Atunci, când am destăinuit aceste lucruri, nu mi-s'a dat crezământ. Accentuez din nou, că astfel de delicte homosexuale s'au întâmplat și se întâmplă și acum nu numai între bărbați, ci și între damele celei mai înalte societăți germane, cu aceea deosebire că asupra acestora nu se extinde §-ul 175. S'a povestit pe atunci de către persoane inițiate în astfel de monstruosități, că poliția conduce pe unii străini de poziții înalte, cari vin la Berlin, la locuri anumite, unde se întrunesc bărbați homosexuali, cari se produc înaintea străinilor. Administrația armatei germane n'a vrut să știe atunci despre aceasta. Deabea de câteva săptămâni sa oprit soldaților să umble seara îmbrăcați în pantaloni albi. Procesul Harden-Moltke o scos spre spaima mea la iveală, că răul este mai mare decât mi-l'am putut închipui. Din cauza aceastor monstruosități și-au pus capăt în ultimii ani 21 ofițeri, un număr mare de subofițeri și număroși soldați simpli. Situația morală este prin urmare cât se poate mai tristă și numai scoțând fără considerare răul la iveală, se poate sana situația.

După Bebel a luat cuvântul ministrul de răsboiu, generalul *Einem*, care a zis cam următoarele:

»Trebue să dau dreptate domnului Bebel. Răul, despre care a vorbit d-sa, s'a lățit în Berlin în anii din urmă, în măsură mare. Că regimente întregi ar fi molipsite de această boală, poate să fie o exagerare mai mare sau mai mică, fapt este însă, că soldații noștri să pot numai cu anevoie apăra în contra atacurilor, ce se îndreptează în contra lor, din partea acelor indivizi. (Mare mișcare). Până acum n'am citit nimic despre acele fapte grețoase. Acuma însă mi am luat osteneala să studiez unele broșuri și scrieri științifice cu privire la aceste fapte. Din aceste scrieri rezultă că indivizii perverși își aleg spre scopurile lor oameni, cari le apar înzestrați cu calitățile unui bărbat robust puternic, între cari — după cum spune savantul Moll — se află în primul rând bărbații uniformați.

In contra acestui rău regimentele germane se luptă deja de un timp îndelungat și nu corespunde adevărului, că lupta aceasta se poartă deabea de când s'a pornit procesul Moltke-Harden.

Ordinul, care dispune ca soldații să nu meargă seara pe străzi, îmbrăcați în haine de curassieri (roc de paradă, pantaloni albi și cisme lungi), nu datează numai de câteva săptămâni ci de un timp îndelungat. Vina nu este a armatei, ci zace cu totul alt undeva și din punctul meu de vedere pot numai să doresc, ca acest rău să fie stârpit cu mături de fier. (Aplause îndelungate.) Eu nu mă tem de nici un scandal, nici chiar de un scandal în armată, căci dacă se află astfel de indivizi în armată, ei trebue să fie dați afară. (Aplauze furtunoase). Vreau să mai adaug acum, că m'am bucurat că d-l Bebel a tractat această afacere în mod atât de liniștit și obiectiv.

Trecând apoi la însuși procesul Moltke-Harden, ministrul spune că până la depozițiile soldatului Bollhardt nu s'a vorbit în cercuri militare nimic despre orgiile, cari s'ar fi petrecut în villa »Adler«. In urma destăinurilor lui Bollhard, contele Lynar și contele Hohenau, implicați în aceste orgii, au fost trași în cercetare și — dacă se vor dovedi vinovați — vor primi pedeapsa ce li se cuvine. Cercetările continuă însă și prin urmare să așteptăm în liniște resultatul lor.

In ședința dela 3 Decemvrie a parlamentului german deputatul *Paasche* a făcut unele nouă destăinuiri senzaționale asupra exceselor homosexuale ale ofiterilor, ear în ședința următoare dela 4 Decemvrie i-a răspuns ministrul de răsboiŭ Einem. — La aceste vorbiri vom reveni.

---

tipul caracteristic al caselor de pe Câmpia noastră. Alături de case în mijlocul câmpului, cu agoniselile din jurul lor, se cheamă »hodăi«, iar locatarii lor, cari sunt paznicii moșiilor, poartă numele de »hodăieși«.

Prin un astfel de ținut trece trenul până departe de Valea-cu-flori, când de odată, prin despicătura unui deal, ese din labirintul de văi și înălțimi și călătorului i se deschide un orizon larg, un șes oval, cu priveliști frumoase. Un șuerat... trenul trece peste podul Arieșului, taie șoseaua, ce vine dela Turda și la moment își face intrarea în stațiunea Ghirișului.

La Ghiriș, sat cu locuitori români și unguri, ne aflăm în vatra Arieșului, pe Câmpia-Turzii, loc de mari reminiscențe istorice. Șesul rotunjor, împrejmuit de dealuri ne ofere o priveliște admirabilă. In deosebi e impunător tabloul, ce ni se înfățișează spre vest cu Cheia Turzii și alăturea de ea cu munții Trăscăului, cari se înalță ca nește uriași în văzduh. Pe când linia ferată principală își continuă calea spre sud, printre dealuri, o mică linie laterală ne conduce la Turda, tăind șesul de-a lungul, pe la marginea sudestică. In vre-o 25 de minute sosim la gară, în apropierea vestitului pod al Turzii. Lungimea liniei ferate dintre Cluj și Turda este de 60 km. (Cluj-Ghiriș 51, Ghiriș-Turda 9 km.)

(Va urma.)

---

## Intâmpinare în chestia catechizării.

D-l director al gimnaziului romano-catolic din Brașov, Iosif Buslig, ne roagă a da loc întâmpinărei sale de mai jos la cele comunicate de preotul din Tohanul vechiu, d-l Moise Brumboiu, și publicate în foaia noastră dela 15 (28) Noemvrie.

Am văzut că acesta din urmă impută numitului director că făr' de nici o îndreptățire și în mod abuziv face presiune asupra școlarilor greco-catolici dela gimnaziul dirigiat de el și a părinților lor, ca să părăsească orele de religiune, ce li le predă catichetul bisericei lor, și să-și ia instrucția din religiune împreună cu elevii romano-catolici dela gimnaziu.

D-l Buslig neagă, că ar fi făcut presiune, dar vrând să se desvinovățească se acuză și se încurcă și mai tare. Afirmă că n'a făcut de cât a da permisiune la câțiva elevi greco-catolici dela gimnaziu să poată lua orele de religie împreună cu elevii romano-catolici, firește în limba maghiară.

Cu ce drept și pe ce bază? Motivele ce le înșiră d-l director sunt trase de păr și foarte suspecte pentru atitudinea d-sale. Pe catehetul român îl ignorează și-l dă la o parte cu totul, parlamentează cu elevii români și, cum pretinde, cu părinții lor. Le cere o declarație în scris și apoi spălându-și mânile exclamă: Ei și-au dorit-o!

E prea străvezie apucătura aceasta iezuitică a d-lui director, de cât ca să poată seduce pe cineva a crede, că ar fi lucrat corect și în mod permis. D-l Buslig se arată și în puținele șire de mai jos foarte încrezut, sumeț, trăind în ideia, că lucrează numai pentr'un scop mai înalt, pentru o propagandă ce-l face să treacă cu ușurință peste toate considerațiunile de drept și de bună cuviință.

Bine a făcut părintele Brumboiu că a demascat uneltirile de felul acesta — dar era și mai bine dacă nu s'ar fi căciulit așa de mult înaintea acelora, cari astăzi nici că mai vreau să ia notiță de existența lui ca preot și catechet român.

Am dori să se adeverească, că d-l Brumboiu a făcut arătare la Blaj și a cerut să se facă cercetare. Numai de s'ar face aceasta cercetare cu energia și seriositatea, ce-o pretinde vaza și autonomia bisericei române unite.

Eată întâmpinarea:

Aflu din nrul din 29 Nov. al ziarului »P. Napló«, că într'un număr din săptămânile trecute al »Gazetei Transilvaniei«, preotul gr. cath. din Tohanul-vechiu, Moise Brumboiu, mă acuză de stricarea păcii confesionale, pentru motivul, că am dat permisie la câțiva elevi gr.-catolici, să fie instruiți în religie împreună cu elevii rom. catolici ai liceului nostru.

In realitate lucrul s'a petrecut astfel: cu vre-o patru săptămâni înainte, au venit la mine câțiva elevi gr. catolici și m'au rugat să le dau voie, ca să poată lua oarele de religie împreună cu elevii romano-catolici. Trebuia să apreciez motivele lor, ce mi le înșirară după ce-i întrebasem de ele, și trebuia să aflu cu cale de a le împlini rugarea, tocmai în interesul creșterii lor religioase-morale, și a ordinei învățământului. Deoarece însă participarea elevilor la oarele de religie ale romano-catolicilor se poate admite numai după învoirea părintească, și elevilor numai pe lângă condiția asta li se pot da note în studiu, chiar pentru ei, admiterea o făcusem pendentă dela învoirea părinților. Elevii au făcut cunoscută părinților aceasta condiție, în urma căreia, părinții alor doi copii — între ei însuși învățătorul gr. cat. din Tohanul-vechiu — fără să le fi vorbit eu cât de puțin, sau să fi fost siliți, m'au căutat de bună voie în localul oficios și îmi prezentară în persoană rugarea lor. Eu, repetând condiția de mai sus, ca să fiu ferit până și de aparența presiunii, am declarat, că numai într'un caz pot să le împlinesc rugarea, anume, dacă îmi vor da declarația în scris despre hotărîrea lor. Peste câteva zile după acestea, cei doi părinți în adevăr au trimis la direcțiune declarația, iscălită în regulă. Va se zică stricarea și apăsarea confesională, cum se poate vedea, conzistă în permisia dată câtorva elevi să învețe religia în limba maghiară în loc de limba română, *pe baza dorinței motivate a lor și a părinților lor și pe baza petiției lor cu vorba și în scris*. (Ce bagatelizare a întregei chestiuni!! — Red.)

Nu voiu mai stărui asupra altor pasage din acel articol plin de atacuri vehemente, fiindcă eu cunosc și urmez iubirea creștinească cu totul în alt chip, și fiindcă, după cum este informat »P. N.«, numitul preot a făcut deja arătare în chestia mea. Voiu mai avea însă prilej de a face lumină vie asupra fondului acestor lucruri, și asupra îndemnurilor de cari este îndreptată fapta celui ce a făcut arătarea.

*Iosif Buslig*,
directorul liceului r. cat.

---

# ȘTIRILE ZILEI.

— 24 Noemvrie v.

**Adunarea de protestare a studenților din Viena.** Cu privire la aceasta adunare, amintită și de noi, ne sosește dela un comitet al studenților cehi, români, ruși, ruteni, sârbi, croați și sloveni, un avântat manifest către cetățenii și muncitorii Vienei, pe cari ii chiamă la adunare de protestare, ce va avea loc în 9 Dec. seara la 8 oare, în restaurantul »Zum grünen Tor«. Grozăviile de la Cernova, Pănade, Pecica și Christian, trebue să revolte adânc pe ori care om al civilizației contemporane, spune manifestul. »Cei cari vă chiamă, vreau să aducă la cunoștința masselor întregi din Viena, suferințele ce au să îndure naționalitățile din Ungaria, ca năcazurile lor să trezească puternic răsunet, și strigătele lor de ajutor să nu moară neauzite, în zilele ce vor veni. Nu peste mult, ele vor fi iarăși amenințate de crâncene primejdii. Locuitori ai Vienei, voi cari știți prețui libertatea, să veniți cu grămada!«

**† Ecaterina Mihail Cogălniceanu.** Din Iași vine trista știre despre moartea d-nei Ecaterina Mihail Cogălniceanu, soția marelui patriot și om de stat român Mihail Cogălniceanu. Defuncta s'a măritat la anul 1852 și moare în vârstă de 82 ani, lăsând trei copii în viață: pe d-na Lucia Liteanu, d-l C. Cogălniceanu, consul al României la Cernăuți și pe d-l V. M. Cogălniceanu.

**Conferențe publice în Sibiiu.** Despărțământul Sibiiu al »Asociațiunei«, scrie »Telegraful Român«, va aranja în săptămânile proxime în sala festivă a »Casei naționale« o serie de conferențe cu subiecte interesante. Prima o va ținea poetul Octavian *Goga* la 2/15 Decemvrie 1907, oarele 5 p. m. Va vorbi despre tema: »Cum înfățișează poeții români pe țăran«? Participanții vor plăti o mică taxă, pe care despărțământul o cedează în folosul muzeului național în înființare. Elevii se admit fără taxă. In seria aceasta vor conferenția încă profesorii Dr. Ioan Lupaș, Dr. Ioan Borcea, apoi Octavian Tăslăuanu, secretarul I al Asociațiunei, ziaristul Silvestru Moldovan, medicul Dr. Iancu.

**A murit episcopul cat. din Cianad,** Desewffy S., unul dintre episcopii »aristocrați, cei mai bogați și mai sgârciți«. Din averea sa, care face vre-o 650.000 cor. a lăsat vre-o 100,000 cor. pentru scopuri bisericești și preoțești, 50.000 pentru călugărițele de la spitale, iar restul tot pentru neamuri.

**Drama din Lipova.** In 10 Octomvrie a. c., s'a întâmplat, precum știm, o mare nenorocire la petrecerea culesului de vie aranjată de protopopul Voicu Hamzea din Lipova. In decursul petrecerii un glonț nenorocit de revolver a pus capăt vieței soției învățătorului Putici. Pentru crima aceasta a stat alaltăeri protopopul Hamzea în fața tribunalului din Timișoara, care, după ascultarea mai multor martori, a declarat pe protopopul Hamzea vinovat *pentru omor prin negligență* și l'a condamnat, având în vedere numeroase circumstanțe atenuante, la o amendă de 200 cor. în bani și la suportarea tuturor cheltuelilor de proces.

**Nou partid socialist,** s'a constituit sub numirea de »partid socialist național maghiar«. Noul partid are și ziarul propriu »Népakarat«.

In țeara noastră ce nu-i »național«? Până și trădarea....

**Un »rovás« din »Az. U.«** care s'ar putea numi idilă parlamentară: »In adevăr, nu putem îndeajuns admira încrederea neclintită a partidului guvernamental în ca-

ıalerismul croaților, și remânem surprinși um de nici nu se înșală cu încrederea ›r. Din majoritate abia două-trei duzine ınt de față la ședințele, în cari pe bieții croați curg sudori de sânge în truda de a ăpi cât mai mult din timpul ce avem. Ei, i nu au teamă partizanii guvernului, că pot croații să ceară constatarea numărului? Dar croații, nici lor nu le stă gândul la acest mijloc de obstrucție? Pe semne, intră cei doi dușmani încruntați până și ura neîmpăcată e cu pact. Bucuros s'ar ucide unde numai pot, dar în vreme ce croații pun bețe în roatele activității parlamentare, somnul colegilor nu vreau să-l tulbure!«

**Barbarie cu un mort.** Cetim. în »Meser.«: Un copil orfan din casă săracă din Lugoj, Meilă Pepa, din Domașnia în etate de 8 ani, s'a bolnăvit de difterită. A fost transportat în spitalul-șură pentru cei cu morburi lipicioase dela marginea Lugojului săptămâna trecută, când era mai frig, și în cazamata aceia nici cuptor nu era, ci numai un pat de paie. Pe sărmanul copil l'au găsit preotul și moșul său cu un ... enfți dela sat, mort și fără cămașă, ... rit. O femee îngrijitoare de acolo ... perit nițel corpul cu o batistă. Turcii ... tează mai milos decât creștinii să... Cine e îngrijitorul fără de inimă al ... spital-masacră?

**»Ordinea«** este numele unui nou ziar conservator ce apare în București de trei zile. ...»Titlul acestui ziar — se zice în articolul program — indică în mod lămurit spiritul de care suntem călăuziți și țelul pe care-l urmărim. Țara noastră are nevoie de ordine. Ordinea pe care o dorim nu este aceea ce se poate dobândi repede cu baioneta și cu tunul, ci aceea rezultând din armonia intereselor, din reforma moravurilor, din o nouă îndrumare a vieței noastre de stat«... — Director al ziarului care apare dimineața, este d-nul Nicolae *Xenopol*, distins fruntaș conservator.

**Societate de asigurare pentru vite.** »Tov.« scrie: Putem vesti cu bucurie pe cetitorii noștri și pe toți străduitorii pentru asigurarea vitelor că am găsit o potrivită cale, ca prin o formă de reasigurare să avem garantă de 200.000 coroane, ce să cere și prin urmare să putem avea Tovărășie mare pentru asigurarea vitelor — a cărei statute vor fi aprobate și înregistrate la tribunalul regesc.

Tovărășia va putea forma grupe de asigurați — un fel de filiale — în toată țara. Aceste grupe vor putea forma foarte ușor noue centrale — așa că în scurt timp putem avea toate satele noastre cuprinse în rețeaua astor fel de tovărășii.

**O nouă conjurație contra țarului.** Din Petersburg se anunță, că într'o casă din strada Furchtatskaja au fost arestați membrii unei noui și foarte întinse organizații de conspiratori. S'a găsit lista membrilor organizației și niște planuri.

**Premiul Nobel.** »Nuova Antologia« publică un articol asupra premiului Nobel și recomandă opera »Inima« a lui Edmond de Amicis.

**Un proces monstruos și urât.** »Berliner T.« află din Roma că în curând va avea loc acolo un proces senzațional în care sunt amestecați și mulți germani. »Messagero« publică de pe acum amănunte îngrozitoare cu privire la acest proces unic în felul lui. E vorba de o agentură internaționale, pentru scopuri sexuale perverse, care a funcționat ani de-arândul la Roma sub numele unui institut fotografic. Sunt compromise persoane din înalta societate, englezi, germani, francezi și ruși. Prin corespondența confiscată s'a dovedit că acest institut furnisa pentru toată lumea prostituate de sex masculin. Sunt citați ca martori 100 asemenea »prostituate«, având vârsta între 16—18 ani.

**Balonul dirigiabil »Patrie«.** După o lungă odisee, dirigiabilul »Patrie« s'a scoborât pe o fermă irlandeză. Mașina a săpat pământul, dar balonul s'a ridicat din nou parcurgând o distanță în aer. Aripele balonului, cari sunt făcute din oțel, au fost găsite. S'a mai găsit apoi o cantitate de uleiu.

**Incendiarea gimnaziului din Üsküb.** După cum s'a anunțat gimnaziul și internatul sârb din Üsküb a fost incendiat de bandele bulgare. Iată ce se comunică în această privință din Belgrad. Agenții bulgari au intrat în localul gimnaziului prin ferestrele din parter, au umplut băncile cu petroleu și au dat foc în mai multe camere obiectelor de acolo. In internat se aflau în momentul isbucnirei incendiului mai bine de 300 studenți, cari cu mare greutate au putut scăpa. Indignarea contra Bulgarilor este foarte mare, fiindcă agenții aceștia încă de când s'a ridicat gimnaziul amenințau că vor arunca în aer clădirea. Toată clădirea a fost distrusă. Pagubele se urcă la 100.000 lei.

**Concertul Frater Lorand.** Cunoscutul virtuos pe vioară, cântăreț, poet și compozitor *Frater Lorand* va da în sala Redutei orașului în zilele de 8 și Dec. n. câte un concert. Inceputul concertelor precis la oarele 8 seara. In decursul producțiunei ușile sălii vor rămânea închise. Față de aceste concerte se arată un deosebit interes. Pentru primul concert de Duminecă seara se află de vânzare numai locuri în stalul I. și II., iar pentru al doilea concert s'au făcut deja numeroase prenotări. Publicul este prin urmare rugat a lua cât mai în grabă bilete, cari se află de vânzare la frații Simay, tipografia Herz și librăria Benkö Ignacz. Prețul locurilor: Balcon 5 cor., Fotel 4 cor., Stalul I. 3 cor., Stalul II. 2 cor., Parter loc de șezut 1 cor. 50 b., loc de stat 1 cor. 50 b.

**Pisicile reginei Angliei.** Reginele au și ele capriciile lor. Acela al reginei Angliei este de a se încunjura de pisici. Ea posede cincizeci de pisici, dar numai o duzină din ele, sunt cari trăesc în intimitatea ei. Ea le fotografiază însași în diferite poze. A făcut să fie pictate de Louis Wan, care rivalisează cu Madeleine Lemaise. In palatul Bukingham se află o odaie specială pentru pisicile bolnave. Marea favorită a Reginei este Sandy, numită așa fiindcă s'a născut la Sandringham. Ea însoțește pretutindeni pe stăpâna ei. Are chiar privilegiul de a străbate prin toate apartamentele și de-a asista la dineu. Eduard VII, care nu iubește de loc pisicile, n'ar mai vrea să le vadă în ochi, dar Sandy n'are grije. Ea e stăpână. De altfel Regele o suferе escepțional, fiindcă Sandy trăiește în termeni foarte buni cu micul lui cățel favorit, la care ține mult.

— Ah! zice Eduard VII, ce ar fi dacă lorzii și comunii s'ar putea înțelege ca Sandy cu cățelul meu! Dar eată că animalele sunt poate mai inteligente decât oamenii!

**Sinuciderea unei princese ruse.** Atașatul militar de lângă ambasada rusă din Paris, prințul Metcensky, s'a căsătorit în Ianuarie cu fiica unui bogătaș rus Formenko. Căsătoria a fost însă nenorocită. Princesa s'a întors la Petersburg, unde după cum anunță o scrisoare găsită în locuința ei, s'a sinucis probabil. In această scrisoare ea scrie: »Trebue să mor! Nu căutați cadavrul meu zadarnic, că nu-l veți găsi. Lucrurile și toată averea mea le las servitoarei«. Cu toate silințele depuse nu s'a putut da de urmele cadavrului.

**Secta Evreilor reformiști.** Dumineca trecută a avut loc în Paris primul serviciu divin al comunității israeliților reformați. Reformiștii amână serviciul religios de Sâmbătă pe Duminecă, renunță la părțile legendare ale vechiului testament, pentru a apropia testamentul de științele moderne, și renunță la o mulțime din vechile prescripții dogmatice. Duminecă fusese concentrată poliția deoarece se svonise că Evreii ortodoxi vor face demonstrații contra reformiștilor.

**Concert.** Duminecă seara, orchestra orașului va da obicinuitul concert în hotel Europa, din piesele diferiților compozitori.

**Avis.** Din cauza repausului obligator, Duminecă în 8 Dec. va fi deschisă în cetate numai farmacia »La leu«, a d-lui Fr. Stenner (Str. Porții 21) între oarele 1—9 seara.

**De vânzare.** Din cauza schimbării domiciliului se vinde un întreg aranjament de bucătărie, un pian și alte mobile. Amănunte la fața locului în str. canalului Timișului Nr. 8. (Tömöskanalgasse 8.)



## Să râzi, ori să plângi?

(Fine.)

IV.

*O afacere comercială de 26 milioane, — lăsată din mână.*

Al treilea agent comercial, tot așa de dester, ca ceilalți colegi ai săi, a călătorit în țări străine ca să-și încerce norocul: oare nu-i va succede cumva să câștige pentru industria ungară un târg bun — în țările acele străine.

A trecut multă vreme, fără ca să fi putut da piept cu concurența mare internațională. Abia într'un târziu, când amintita țară străină a luat măsuri spre a clădi linii ferate mai multe, având lipsă de multe unelte de fier, agentul nostru s'a pus pe lucru, și iată că i-a succes a obține, în numele unei întreprinderi de primul rang din Ungaria, ofertul, ca patronul său să lifereze utenzilii de fier pentru căile ferate, *în valoare de 26 de milioane coroane!* Liferările acestor utenzilii aveau să fie efeptuite în anul 1911, 1912, 1913 și în anul 1914.

Cuprins de o bucurie nespus de mare, acest mandatar, vestește pe principalul său... Acesta însă-i răspunde: primește angajamentul spre a lifera utenzilii în valoare de 26 milioane, dar numai sub condiția, ca să înceapă cu liferarea în anul 1913, căci *până la acel an este angajat cu alte afaceri, ear ca să-și sporească numărul lucrătorilor și ca să-și lărgească atelierul — asta nu o poate face de dragul celor 26 de milioane.*

Mai hazlie decât asta este următoarea afacere comercială:

V.

In *Berlin* au constatat bărbații competenți că *ceapa* din Ungaria este mai bună ca ceapa din Egipet, de care s'au folosit ei până în acest timp. Urmarea acestei constatări a fost, că târgul din Berlin a hotărât, ca de aci încolo să procure ceapa de care are trebuință, din Ungaria, și anume așa, ca în decursul anului întreg zi de zi să-i sosească câte zece măji metrice, cu trenul special, numit »accelerat de povară« care zi de zi sosește — peste Oderberg—la Berlin, deși de regulă, cu o întârziere de circa 12 oare.

S'au apucat târgoveții din Ungaria de lucru, au plecat prin toate părțile țării, prin comune, să cumpere și adune ceapă, dar n'au izbutit. N'au putut aduna nici zece chile pe zi, necum câte zece măji m.

Iar un mare negutător de ceapă din Ungaria, care ar fi putut dispune zi de zi de cantitatea recerută, a zis: *dacă cei din Berlin poftesc, eu am și pot să le trimet de 365 de ori câte zece măji m. adică 3650 m. m. însă odată tot; dar ca în fiecare zi să espedez câte 10 măji m. — asta nu o primesc nici decât.* Zis și basta.

VI.

*30 vagoane de mere.*

In Germania era o mare cerere după merele din Ungaria, probabil spre scopul, ca să producă vin din ele; și deci au decis respectivii întreprinzători, să aducă treizeci de vagoane de mere din Ungaria, promițând prețul lor întreit, adecă de trei ori atâta, cât face prețul de acasă al merelor.

Cei din Berlin s'au adresat cătră o firmă din Ungaria, cu comanda să cumpere și trimită 30 vag. de mere. Această firmă însă nu s'a prea rupt după acest câștig *întreit*, ci s'a mulțumit cu vorbe late și uscate prin foi, iară celor din Berlin li-a respuns, că *cantitatea (30 vagoane) este enorm de mare, în toată Ungaria nu se află atâtea mere.. .nu poate...*

Ce-au făcut cei din Berlin?

Au trimes vr'o 3—4 agenți de-ai lor în Ungaria, cari au cutrierat toate părțile țării, și *în trei săptămâni de zile au adunat și espedat la Berlin* treizeci de vagoane de mere însă — *cu prețul local!*

*

Și astea — zice respectivul organ financiar-comercial — se întâmplă în timpul actual, când în Ungaria să caută banii cu lampa lui Diogene.

*Delafabric.*

## Cugetări și maxime.

Speranța și teama sunt nedespărțite.

*

Gustul se schimbă, dar înclinațiunea niciodată.

*

Puterea, pe care o au asupra noastră acei pe care îi iubim, e aproape întotdeauna mai mare decât aceea, pe care o avem noi înșine.

*La Rochefoucauld.*

*

Fructul muncii este cea mai dulce dintre plăceri.

*

Prostul, care are destulă aducere aminte, este plin de gânduri și de fapte; dar nu ține să scoată nici o concluzie: totul se mărginește aici.

Oamenii mari învățând pe cei slabi să reflecteze, i-au îndreptat pe drumul eroarei.

Speranțele cele mai ridicule și cele mai hazardate au fost une-ori cauza unor succese extraordinare.

*Vauvenargues.*

## ULTIME STIRI.

**Budapesta**, 6 Dec. Ședința de ieri în camera ungară a fost una dintre cele mai sgomotoase și fără îndoială va da ansă la altele tot de acel fel. Intâiul orator a fost *Babici Liuba*, căruia prezidentul Návay îi suprimă cuvântul „pentru digresiuni și pentru greșite analize de drept“. Pentru aceleaș cauze, în timpul cel mai scurt, *G. Modrusan* pățește asemenea. Croații lovesc băncile și strigă cuvinte neînțelese, în tot timpul ce vorbește, pe scurt, disidentul *Csépán*. Mai mulți dintre ei, cer cuvântul la regulament. Zăpăceala e generală. Babici, începe să vorbească la regulament dar fiindcă vorbește în limba croată, prezidentul îi suprimă cuvântul. Scena se repetă cu alți trei croați. Sgomotul este enorm. Kossuthiștii insultă, croații se scoală în picioare. Návay declară, că „practica“ nu poate permite întrebuințarea limbei croate la regulament. Croații însă nu se lasă. Rând pe rând cer cuvântul, rând pe rând li se suprimă. Návay amenință să-i dea la *comisia de imunitate*, fiindcă „ținta croaților nu este alta decât a zădărnici desbaterea“. „Pungașilor“! strigă kossnthistul *Fried*. Pentru asta sgomotul crește îngrozitor. Croații cer satisfacție, și nu se liniștesc până prezidentul nu dă avertisment lui Fried. In timpul acesta, vreo 10 minute, toți croații au încercat să vorbească la prezident. Abia s'a mai potolit sgomotul după ce Návay, apelase la Cameră „care îi aprobă procedeul“. A vorbit apoi I. *Maniu* în contra paoiectului. Croatul *Popovici* s'a ales cu o suprimare de cuvânt, însă *Magdici* a scos ședința până la capăt. Scenele sgomotoase s'au mai repetat în câteva rânduri.

**Budapesta**, 7 Decembrie. Despre procedura lui Návay, deputații croați au avizat prin depeșă pe *I. Iusth*, care acum e la moșie, cerând să pună capăt acestei situații, care este o negație a mandatelor lor de delegați în parlamentul maghiar.

## Bibliografie.

„O rosa veștejită“ cu text nemțesc după Heine și românesc de Matilda Cugler-Poni pentru voce și pian. Prețul 1 coronă, plus 5 banĭ porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

## Banca Națională a României.

**Situațiune sumară.**

| 1906 18 Noembre | Activ: | 1907 10 Noembre. | 1907 17 Noembre. |
|---|---|---|---|
| 120.839,472 | 184774472 Reser. metal. aur 99015754 / 136065000 „ Trate aur 39770000 | 140.897,210 | 138.785,754 |
| 608,053 | Argint și diverse monede . . . . | 437.092 | 514,581 |
| 89.742,602 | Portofoliu Român și străin. . . . | 96.031,575 | 97.465,568 |
| 31.964,840 | *Impr. contra efec. publice 14905300 / „ „ „ în cont-corent 18443753 | 34 590,018 | 33 349,053 |
| 11.999.979 | Fonduri publice . . . . . . . | 11.999,861 | 11.999,861 |
| 14.721,335 | Efectele fondului de reservă . . . | 15.717,546 | 15.717,546 |
| 2.899,824 | Efect. fond. de amort. imob. și mater. | 3.248,621 | 3.248,621 |
| 5.814,092 | Imobile . . . . . . . . . . | 5.924,808 | 5.925,849 |
| 607,107 | Mobilier și Mașini de Imprimerie . | 640,305 | 640,700 |
| 786 192 | Cheltueli de Administrațiune . . . | 685,202 | 782,966 |
| 103 789,300 | Depozite libere . . . . . . . . | 105.133,779 | 104.957.979 |
| 10.207,720 | Conturi curente . . . . . . . | ·16.781,876 | 8.025 637 |
| 20.071.694 | Conturi de valori . . . . . . . | 27.567.453 | 29.896.165 |
| 414 052,210 | | 459.655.346 | 451.310,280 |
| | **Pasiv:** | | |
| 12.000,000 | Capital . . . . . . . . . . | 12.000,000 | 12.000,000 |
| 21.621,136 | Fond de rezervă . . . . . . . | 23.329,895 | 23.329,895 |
| 3.275.468 | Fondul amortis. imob. și material . | 3.534,606 | 3.534,606 |
| 270.178.540 | Bilete de Bancă în circulațiune . . | 311.806,640 | 303.524.980 |
| 1.646,498 | Profituri și perderi . . . . . . | 2 077,070 | 2.077,070 |
| 1.541.268 | Dobânzi și beneficii diverse . . . | 1.773,356 | 1.885,750 |
| 103.789,300 | Depozite de retras . . . . . . | 105 133,779 | 104.957,979 |
| — | Conturi curente . . . . . . . | — | — |
| 414.052,210 | Scomptul 8% / * Dobânda 8%. | 459.655,346 | 451.310,280 |

## Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii **„ARIEȘANA"** din **Turda** (comit. Turda-Arieș) publică concurs pentru **ocuparea postului de cassar** pe lângă un salar anual de **1680 cor.**

Sunt preferiți cei ce au cualificațiune de școale comerciale și afară de limba maternă mai posed cea maghiară și germână în scris și vorbit.

Cassarul va fi angajat deocamdată numai provisor pe 1 an începând cu **1 Ianuarie 1908**, după care timp direcțiunea va decide asupra definisărei lui.

La cas, că va fi denumit de funcționar definitiv 'i se asigură dreptul și la tantiema statutură.

Totodată 'i se pune în vedere de a fi ales ulterior de contabil.

Cel ales are să depună o cauțiune egală cu salarul

Reflectanții sunt rugați aș înainta suplicele instruate cu documentele necesare cel mult **până la 25 Decemvrie st. n. o. c.**

Turda, 4 Decemvrie 1907.

(3102,1—3.) **Direcțiunea.**



## Anunț de licitație.

În **16** și **17 Decemvrie 1907** se vor vinde cu licitație **obiectele** ce sau **amanetat** din 16 Sept. 1906 până inclusive 13 Noemvrie 1906 și anume: sub numărul 12710—1906 până inclusive cu Nr. 15432—1906, al căror termin au espirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul **Casei de zăloage**, dela 8 oare până la 11 oare a. m și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: **Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioale, Cositor, flanele, haine bărbatești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.**

Vânzarea se face în bani gata.

Rescumpărarea sau înoirea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 23 Noemvrie 1907.

[6—3]. Oficiul cassei de amanetare din Brașov.



**La tipografia și librăria A. Mureșianu**
**se află de vêndare următórele:**
**Cărți literare âpărute din ediția „Minerva, Bucuresci.**

*N. Petra-Petrescu.* Ilie Marin, istorióră pentru tinerime, localisată după nemțesce. 193 pag. . Prețul cor. 1.50
*Vasilie Pop*, „Domnița Viorica" roman. Prețul 2 cor. (plus porto banĭ) 20
*M. Salodeanu.* „Floarea Ofilită", roman. Prețul 2 cor. (plus porto banĭ 20
*Ștefan Iosif*, „Credințe." Poesii à cor.) 1.5
*Em. Gârleanu-Emilgar*, „Bătrânii", schițe din viéța boerilor moldovenĭ 1.50
*Eugeniu Boureanul.* „Povestirĭ din copilărie". Prețul à . . . cor. 1.50
*M. Eminescu*, Poesii postume", ediție nouĕ, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50
*N. N. Beldiceanu.* „Chipurĭ dela Mahala" Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50
*Ion Manolache-Holda.* Fețe, *portrete schițe și nuvele*, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1·50
*Il. Chendi.* „Fragmente". Un șir de interesante articole (informațiunĭ literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii" și „Foiletóne" scrise. 246 pag. Prețul . . . . Lei 2.50

## Abonamente la „Gazeta Transilvaniei"

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.



Tipografia A. Mureșianu, Brașov.